

HOTARARE nr. 1.043 din 28 august 2007

privind cerintele de ecoproiectare pentru produsele consumatoare de energie, precum si pentru modificarea, completarea si abrogarea unor acte normative

EMITENT: GUVERNUL

PUBLICAT ÎN: MONITORUL OFICIAL nr. 627 din 12 septembrie 2007

Data intrarii in vigoare:

12 Septembrie 2007

În temeiul art. 108 din Constituția României, republicată,

Guvernul României adoptă prezenta hotărâre.

ART. 1

(1) Prezenta hotărâre stabilește cerințele de ecoproiectare pe care trebuie să le îndeplinească produsele consumatoare de energie, denumite în continuare PCE, la introducerea pe piață și/sau punerea în funcțiune, în scopul asigurării liberei circulații a acestora pe piața internă și pentru a contribui la dezvoltarea durabilă, prin creșterea eficienței energetice și a protecției mediului, precum și prin mărirea siguranței în alimentarea cu energie.

(2) PCE prevăzute la alin. (1) sunt reglementate prin măsuri de implementare.

(3) Se exceptează de la prevederile prezentei hotărâri mijloacele de transport destinate persoanelor și mărfurilor.

(4) Prevederile prezentei hotărâri și măsurile de implementare adoptate în temeiul acesteia se aplică fără a aduce atingere legislației armonizate privind gestionarea deșeurilor, a substanțelor și preparatelor chimice periculoase, inclusiv legislației privind gazele fluorurate cu efect de seră.

ART. 2

În sensul prezentei hotărâri termenii și expresiile de mai jos au următoarele semnificații:

a) PCE - un produs care, odată introdus pe piață și/sau pus în funcțiune, este dependent, pentru a funcționa conform utilizării pentru care a fost destinat, de un aport de energie, cum ar fi energie electrică, combustibili fosili sau surse regenerabile de energie, sau un produs pentru generarea, transferul și măsurarea acestei energii, inclusiv piese dependente de aportul de energie și destinate încorporării în PCE, care sunt introduse pe piață și/sau puse în funcțiune ca piese separate pentru utilizatorii finali și a căror performanță de mediu poate fi evaluată independent;

b) componente și subansambluri - piese destinate încorporării în PCE și care nu sunt introduse pe piață și/sau puse în funcțiune ca piese separate pentru utilizatorii finali sau a căror performanță de mediu nu poate fi evaluată independent;

c) măsuri de implementare - dispozițiile adoptate în temeiul prezentei hotărâri pentru a stabili cerințe în materie de ecoproiectare pentru PCE sau pentru aspectele de mediu ale acestora;

d) introducere pe piață - punerea la dispoziție a unui PCE pentru prima dată pe piață, în vederea distribuirii sau utilizării acestuia, contra cost sau gratuit, indiferent de tehnica de vânzare;

e) punere în funcțiune - folosirea pentru prima dată a unui PCE, în scopul pentru care a fost destinat, de către un utilizator final;

f) producător - persoana fizică sau juridică ce produce PCE și care răspunde de conformitatea acestora cu prevederile prezentei hotărâri la introducerea pe piață și/sau punerea în funcțiune a PCE în numele său ori al mărcii sale comerciale sau pentru uzul propriu al producătorului. În absența unui producător, în sensul definiției din prima teză, sau a unui importator, în sensul definiției de la lit. h), este considerat producător orice persoană fizică sau juridică ce introduce pe piață și/sau pune în funcțiune PCE reglementate de prezenta hotărâre;

g) reprezentant autorizat - orice persoană fizică sau juridică cu domiciliul, respectiv cu sediul în România sau alt stat membru al Uniunii Europene care a primit din partea producătorului un mandat scris să îndeplinească în numele acestuia toate sau o parte dintre obligațiile și formalitățile prevăzute de prezenta hotărâre;

h) importator - orice persoană fizică sau juridică cu domiciliul, respectiv cu sediul în România sau alt stat membru al Uniunii Europene care, în cadrul activității sale profesionale, introduce pe piață un produs dintr-o țară terță;

i) materiale - toate materialele folosite pe durata ciclului de viață al unui PCE;

j) proiectarea produsului - setul de procese care transformă cerințele legale, tehnice, de securitate, funcționale, de piață sau de alt tip pentru un PCE în specificații tehnice pe care acesta trebuie să le îndeplinească;

k) aspect de mediu - un element sau o funcțiune al/a unui PCE care poate interacționa cu mediul pe durata ciclului de viață al acestuia;

l) impact asupra mediului - orice modificare adusă mediului provocată integral sau parțial de un PCE pe durata ciclului de viață al acestuia;

m) ciclu de viață - stadiile consecutive și interdependente ale unui PCE de la utilizarea materiei prime până la eliminarea finală a acestuia;

n) reutilizare - orice operație prin care un PCE sau componentele sale, care au ajuns la finalul primei utilizări, sunt folosite pentru același scop pentru care au fost concepute, inclusiv folosirea în continuare a unui PCE care este returnat la un punct de colectare, un distribuitor, un reciclator sau un producător, precum și re folosirea unui PCE în urma recondiționării;

o) reciclare - prelucrarea într-un proces de producție a deșeurilor în scopul inițial sau în alte scopuri, cu excepția valorificării energetice;

p) valorificare energetică - folosirea deșeurilor combustibile ca mijloace de generare a energiei prin incinerare directă cu sau fără alte deșeuri, dar cu valorificarea căldurii generate;

r) valorificare - oricare dintre operațiile aplicabile prevăzute în anexa nr. II B din [Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 78/2000](#) privind regimul deșeurilor, aprobată cu modificări și completări prin [Legea nr. 426/2001](#), cu modificările și completările ulterioare;

s) deșeu - semnificația stabilită potrivit anexei nr. I A din [Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 78/2000](#), cu modificările și completările ulterioare;

t) deșeu periculos - deșeu definit potrivit anexei nr. I A din [Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 78/2000](#), cu modificările și completările ulterioare;

u) profil ecologic - o descriere, în conformitate cu măsurile de implementare aplicabile PCE, a intrărilor și ieșirilor, precum materiale, emisii și deșeuri, asociate cu un PCE pe durata ciclului său de viață,

care sunt semnificative din punctul de vedere al impactului său asupra mediului și care sunt exprimate în cantități fizice care pot fi măsurate;

v) performanță de mediu a unui PCE - rezultatele gestionării de către producător a aspectelor de mediu ale PCE, astfel cum sunt reflectate în documentația sa tehnică;

w) îmbunătățirea performanței de mediu - procesul de creștere a performanței de mediu a unui PCE de-a lungul generațiilor succesive, chiar dacă nu se aplică pentru toate aspectele de mediu în același timp;

x) ecoproiectare - proiectarea unui PCE cu integrarea aspectelor de mediu, în scopul îmbunătățirii performanțelor de mediu ale acestuia, pe durata întregului său ciclu de viață;

y) cerință de ecoproiectare - orice cerință în legătură cu un PCE sau de proiectare a unui PCE destinată să îi îmbunătățească performanța de mediu sau orice cerință pentru furnizarea de informații cu privire la aspectele de mediu ale unui PCE;

z) cerință generică de ecoproiectare - orice cerință de ecoproiectare bazată pe profilul ecologic al unui PCE, ca un întreg, fără a fixa valori limită pentru anumite aspecte de mediu;

z¹) cerință specifică de ecoproiectare - o cerință de ecoproiectare cuantificată și măsurabilă, referitoare la un anumit aspect de mediu al unui PCE, cum ar fi consumul de energie în timpul utilizării, calculat pentru o unitate de performanță de ieșire dată;

z²) standard armonizat - specificație tehnică adoptată de un organism de standardizare recunoscut, în cadrul unui mandat din partea Comisiei Europene, în conformitate cu procedura stabilită de [Directiva 98/34/CE](#) a Parlamentului European și a Consiliului din 22 iunie 1998 de stabilire a unei proceduri pentru furnizarea de informații în domeniul standardelor și reglementărilor tehnice, în scopul elaborării unei cerințe europene, conformarea cu acesta nefiind imperativă;

z³) standarde române care adoptă standarde europene armonizate - standardele europene armonizate adoptate ca standarde române de organismul național de standardizare, Asociația de Standardizare din România - ASRO;

z⁴) autoritate competentă - Ministerul Economiei și Finanțelor.

ART. 3

(1) Se admite introducerea pe piață și/sau punerea în funcțiune numai a PCE care îndeplinesc prevederile din măsurile de implementare aplicabile și care poartă marcajul CE în conformitate cu prevederile prezentei hotărâri.

(2) Controlul respectării prevederilor prezentei hotărâri se face de către organele de supraveghere a pieței desemnate în acest scop, la propunerea autorității competente, în funcție de categoria de PCE reglementată de măsurile de implementare.

(3) În vederea aplicării prevederilor prezentei hotărâri organele de supraveghere a pieței au următoarele responsabilități:

a) să efectueze verificări adecvate, la scară corespunzătoare, ale conformității PCE și să oblige producătorul sau reprezentantul său autorizat să retragă PCE neconforme de pe piață în conformitate cu prevederile art. 7;

b) să solicite furnizarea tuturor informațiilor necesare specificate în măsurile de implementare de la părțile în cauză;

c) să preleveze mostre de produse și să le supună verificării pentru evaluarea conformității.

(4) Organele de supraveghere a pieței raportează autorității competente rezultatele campaniilor de supraveghere a pieței.

(5) Autoritatea competentă informează Comisia Europeană cu privire la

rezultatele supravegherii pieței.

(6) Consumatorii și oricare dintre părțile interesate pot să sesizeze organul de supraveghere a pieței cu privire la observațiile pe care le au referitor la conformitatea produselor.

ART. 4

În cazul în care producătorul sau reprezentantul său autorizat nu are domiciliul, respectiv sediul în România sau în alt stat membru al Uniunii Europene, obligația privind conformitatea PCE la introducerea pe piață și/sau punerea în funcțiune cu prevederile prezentei hotărâri și a măsurilor de implementare, precum și deținerea declarației de conformitate și a documentelor tehnice disponibile revine importatorului.

ART. 5

(1) Înainte de introducerea pe piață și/sau punerea în funcțiune a unui PCE reglementat de măsurile de implementare, producătorul sau reprezentantul său autorizat are următoarele obligații:

- a) să aplice marcajul de conformitate CE;
- b) să întocmească declarația de conformitate prin care garantează și declară că PCE este conform cu toate prevederile relevante din măsurile de implementare aplicabile.

(2) Marcajul de conformitate CE constă în inițialele "CE", conform modelului prezentat în anexa nr. 1.

(3) Declarația de conformitate conține elementele prevăzute în anexa nr. 2 și face referire la măsurile de implementare aplicabile.

(4) Se interzice aplicarea de marcaje pe un PCE într-un mod susceptibil de a induce în eroare utilizatorii în privința înțelesului și formei marcajului CE.

(5) Pentru PCE care ajung la utilizatorul final, informațiile prevăzute în partea a 2-a din anexa nr. 3 se furnizează în limba română.

(6) Informațiile la care se face referire la alin. (5) pot să fie puse la dispoziție și în una sau mai multe limbi de circulație europeană.

(7) Pentru aplicarea prevederilor alin. (5) se are în vedere în special:

- a) dacă informațiile pot fi furnizate prin simboluri armonizate, coduri recunoscute sau prin alte măsuri;
- b) categoria anticipată a utilizatorilor de PCE și natura informațiilor care trebuie furnizate.

ART. 6

(1) Introducerea pe piață și/sau punerea în funcțiune a PCE conforme cu prevederile relevante ale măsurilor de implementare aplicabile și care poartă marcajul CE în conformitate cu art. 5 nu pot fi interzise, restricționate sau împiedicate din motive privind cerințele de ecoproiectare referitoare la parametrii de ecoproiectare prevăzuți în partea 1 din anexa nr. 3.

(2) Introducerea pe piață și/sau punerea în funcțiune a unui PCE care poartă marcajul CE în conformitate cu art. 5 nu pot fi interzise, restricționate sau împiedicate din motive legate de cerințe de ecoproiectare referitoare la acei parametri de ecoproiectare prevăzuți în partea 1 din anexa nr. 3, în situația în care măsura de implementare aplicabilă prevede că nu este necesară nicio cerință în materie de ecoproiectare.

(3) Este permisă expunerea la târguri comerciale, expoziții și demonstrații a PCE care nu sunt conforme cu măsurile de implementare aplicabile, cu condiția să existe o indicație vizibilă prin care să se precizeze că aceste PCE nu pot fi introduse pe piață și/sau puse în funcțiune până când neconformitatea nu este soluționată.

ART. 7

(1) În cazul în care organul de supraveghere a pieței constată că un PCE care poartă marcajul CE prevăzut la art. 5 și este utilizat pentru scopul pentru care a fost destinat nu este conform cu toate prevederile relevante din măsurile de implementare aplicabile, producătorul sau reprezentantul său autorizat are obligația să aducă PCE în conformitate cu acestea și/sau cu prevederile privind marcajul CE și să pună capăt neconformității constatate.

(2) În cazul în care există suficiente dovezi că un PCE este neconform, organul de supraveghere a pieței adoptă măsurile necesare, care, în funcție de gravitatea neconformității, pot ajunge până la interzicerea introducerii pe piață a respectivului PCE până când se elimină neconformitatea, stabilind un termen pentru conformare.

(3) În cazul în care se constată că neconformitatea continuă după expirarea termenului prevăzut la alin. (2), organul de supraveghere a pieței decide restricționarea sau interzicerea introducerii pe piață și/sau punerii în funcțiune a PCE respectiv sau dispune retragerea acestuia de pe piață și informează autoritatea competentă cu privire la aceste măsuri.

(4) În cazul adoptării unei decizii de restricționare sau interzicere de introducere pe piață și/sau punere în funcțiune a unui PCE în conformitate cu prevederile alin. (3), organul de supraveghere a pieței are următoarele obligații:

- a) informează imediat partea implicată asupra deciziei sale;
- b) face cunoscute părții implicate motivele care au stat la baza deciziei sale;
- c) aduce la cunoștință părții implicate calea de atac împotriva deciziei luate și termenele de exercitare a acesteia.

(5) Autoritatea competentă informează imediat Comisia Europeană și celelalte state membre asupra deciziei adoptate în cazul aplicării prevederilor alin. (3), indicând motivele care au stat la baza acesteia și menționând în special dacă neconformitatea se datorează următoarelor cauze:

- a) nerespectarea prevederilor măsurilor de implementare aplicabile;
- b) aplicarea incorectă a standardelor armonizate, prevăzute la art. 10 alin. (2);
- c) identificarea unor deficiențe ale standardelor armonizate, prevăzute la art. 10 alin. (2).

(6) Autoritatea competentă primește informațiile cu privire la opinia Comisiei Europene asupra deciziei referitoare la aplicarea prevederilor alin. (3).

(7) Dacă se justifică, autoritatea competentă ia măsurile necesare pentru a asigura confidențialitatea informațiilor pe parcursul procedurii prevăzute la alin. (5) și (6).

(8) Deciziile luate de organul de supraveghere a pieței, rămase definitive, se fac publice de către autoritatea competentă, într-un mod transparent.

ART. 8

(1) Producătorul sau reprezentantul său autorizat are obligația să asigure evaluarea conformității PCE cu toate cerințele relevante din măsurile de implementare aplicabile înainte de introducerea pe piață și/sau punerea în funcțiune a acestora.

(2) Procedurile de evaluare a conformității se specifică în măsurile de implementare și permit producătorului să aleagă între controlul intern al proiectării prevăzut în anexa nr. 4 și sistemul de management prevăzut în anexa nr. 5.

(3) Atunci când există o justificare temeinică și proporțională cu

riscul, procedura de evaluare a conformității se alege dintre modulele relevante prevăzute în [Hotărârea Guvernului nr. 71/2002](#) pentru aprobarea Normelor metodologice privind modulele utilizate în diferite faze ale procedurilor de evaluare a conformității produselor din domeniile reglementate, prevăzute în [Legea nr. 608/2001](#) privind evaluarea conformității produselor, republicată, și a regulilor de aplicare și utilizare a marcajului european de conformitate CE, republicată.

(4) În cazul în care organul de supraveghere a pieței are indicii solide cu privire la o neconformitate probabilă a unui PCE, asigură în cel mai scurt timp evaluarea acestuia de către un organism competent și, dacă este cazul, permite aplicarea de măsuri corective și face publice informațiile cu privire la această evaluare.

(5) Dacă un PCE reglementat de măsurile de implementare este proiectat de o organizație înregistrată în conformitate cu Regulamentul (CE) nr. 761/2001 al Parlamentului European și al Consiliului din 19 martie 2001 privind participarea voluntară a organizațiilor la un sistem comunitar de management de mediu și audit EMAS, publicat în Jurnalul Oficial al Comunităților Europene, seria L nr. 114 din 24 aprilie 2001, și dacă faza de proiectare este acoperită de această înregistrare, se consideră că sistemul de management al respectivei organizații îndeplinește cerințele prevăzute în anexa nr. 5.

(6) Dacă un PCE reglementat de măsurile de implementare este proiectat de o organizație care are un sistem de management care include și faza de proiectare și care este implementat în conformitate cu prevederile standardelor armonizate ale căror numere de referință au fost publicate în Jurnalul Oficial al Uniunii Europene, se presupune că acel sistem de management este conform cu prevederile anexei nr. 5.

(7) După introducerea pe piață și/sau punerea în funcțiune a unui PCE reglementat prin măsuri de implementare producătorul sau reprezentantul său autorizat are obligația să păstreze documentele relevante, aferente evaluării conformității realizate, și declarația de conformitate emisă, care trebuie să fie disponibilă pentru organele de supraveghere a pieței pentru o perioadă de 10 ani de la data fabricării ultimului PCE de acest tip.

(8) Documentele prevăzute la alin. (7) se pun la dispoziția organelor de supraveghere a pieței în termen de maximum 10 zile de la solicitare.

(9) Documentele privind evaluarea conformității și declarația de conformitate, prevăzute la alin. (7), se elaborează în limba română și pot să fie puse la dispoziție și în una sau mai multe dintre limbile de circulație europeană.

[ART. 9](#)

(1) Se consideră că un PCE care poartă marcajul CE în conformitate cu prevederile art. 5 este conform cu măsurile de implementare aplicabile.

(2) În cazul în care un PCE este conform cu standardele armonizate aplicabile, ale căror numere de referință au fost publicate în Jurnalul Oficial al Uniunii Europene, se consideră că acesta este conform cu prevederile relevante din măsurile de implementare aplicabile la care aceste standarde se raportează.

(3) Se consideră că un PCE care poartă eticheta ecologică în conformitate cu prevederile Regulamentului (CE) nr. 1.980/2000 privind schema de acordare a etichetei ecologice, publicat în Jurnalul Oficial al Comunităților Europene, seria L nr. 237 din 21 septembrie 2000, este conform cu cerințele de ecoproiectare din măsurile de implementare aplicabile dacă cerințele de acordare a etichetei ecologice sunt conforme cu cerințele din măsurile de implementare aplicabile.

[ART. 10](#)

(1) Autoritatea competentă asigură, în măsura în care este posibil, că sunt luate măsurile adecvate pentru participarea părților interesate în procesul de elaborare și monitorizare a standardelor armonizate, prin cooptarea acestora în cadrul comitetelor tehnice organizate la nivel național.

(2) În cazul în care autoritatea competentă consideră că standardele armonizate a căror aplicare se presupune că satisface prevederile unei măsuri de implementare nu asigură în întregime conformitatea cu aceste prevederi, face acest lucru cunoscut comitetului prevăzut la [art. 13 alin. \(1\) din Hotărârea Guvernului nr. 1.016/2004](#) privind măsurile pentru organizarea și realizarea schimbului de informații în domeniul standardelor și reglementărilor tehnice, precum și al regulilor referitoare la serviciile societății informaționale între România și statele membre ale Uniunii Europene, precum și Comisia Europeană, precizând motivele.

[ART. 11](#)

(1) Măsurile de implementare pot să stabilească cerințe obligatorii pentru producători sau reprezentanți autorizați ai acestora care introduc pe piață și/sau pun în funcțiune componente și subansambluri, să furnizeze producătorului de PCE care este reglementat de măsuri de implementare informații relevante cu privire la compoziția materialelor, consumul de energie, materiale și/sau resurse al acestor componente sau pentru subansambluri.

(2) Furnizarea informațiilor prevăzute la alin. (1), precum și a celor prevăzute în anexa nr. 3 partea a 2-a de către producător sau reprezentantul său autorizat se face cu luarea în considerare a cerințelor legitime de păstrare a confidențialității pentru informațiile sensibile din punct de vedere comercial.

[ART. 12](#)

Autoritatea competentă asigură schimbul de informații și cooperarea cu autoritățile competente din celelalte state membre și Comisia Europeană, utilizând în special mijloacele electronice de comunicare.

[ART. 13](#)

Autoritățile responsabile încurajează întreprinderile mici și mijlocii și microîntreprinderile să adopte o abordare ecologică a produselor încă din faza de proiectare și să se adapteze la prevederile viitoarei legislații europene.

[ART. 14](#)

În conformitate cu măsurile de implementare aplicabile, producătorii au obligația să furnizeze consumatorilor, în forma pe care o consideră cea mai potrivită, informații cu privire la:

- a) rolul pe care consumatorii îl au în utilizarea durabilă a PCE;
- b) profilul ecologic al produsului și beneficiile ecoproiectării, în cazul în care este prevăzut în măsurile de implementare aplicabile.

[ART. 15](#)

Categoriile de PCE pentru care se elaborează măsuri de implementare sau acte de autoreglementare sunt cele care îndeplinesc următoarele criterii:

- a) reprezintă un volum semnificativ de vânzări și schimburi comerciale - cu titlu indicativ, peste 200.000 de unități anual în cadrul Comunității Europene, conform celor mai recente statistici disponibile;
- b) PCE are un impact semnificativ asupra mediului în cadrul Comunității Europene, ținând cont de prioritățile comunitare strategice stabilite în al 6-lea Program de acțiune pentru mediu al Uniunii Europene, adoptat prin [Decizia nr. 1.600/2002/CE](#), și luând în considerare cantitățile introduse pe piață și/sau puse în funcțiune;

c) PCE prezintă un potențial semnificativ de îmbunătățire a impactului asupra mediului, fără să antreneze costuri excesive, ținându-se cont în special de:

(i) absența unei legislații relevante sau eșecul forțelor de piață de a rezolva problema în mod adecvat;

(ii) o mare disparitate între performanțele de mediu ale PCE care asigură o funcționalitate echivalentă, disponibile pe piață.

ART. 16

Acordurile voluntare sau alte măsuri de autoreglementare care reprezintă alternative la măsurile de implementare se evaluează în conformitate cu prevederile anexei nr. 6.

ART. 17

(1) Măsurile de implementare prevăd penalități aplicabile pentru nerespectarea lor, care trebuie să fie efective, proporționale și descurajante, ținându-se seama de gradul de neconformitate și numărul de unități de produse neconforme introduse pe piață.

(2) În cazul nerespectării prevederilor art. 8 alin. (8), organul de supraveghere a pieței dispune interzicerea introducerii pe piață sau a punerii în funcțiune a PCE.

ART. 18

(1) La data intrării în vigoare a prezentei hotărâri, [Hotărârea Guvernului nr. 574/2005](#) privind stabilirea cerințelor referitoare la eficiența cazanelor noi pentru apă caldă care funcționează cu combustibili lichizi sau gazoși, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 596 din 11 iulie 2005, se modifică și se completează după cum urmează:

1. Articolul 6 se abrogă.

2. La articolul 7, alineatul (5) se modifică și va avea următorul cuprins:

"(5) Marcajul CE se aplică pe cazane în mod vizibil, lizibil și durabil. Este interzisă aplicarea pe aceste produse a unor marcaje asemănătoare cu marcajul CE care pot fi confundate cu acest marcaj. Orice alt marcaj poate fi aplicat pe cazane și pe aparate, cu condiția ca vizibilitatea și lizibilitatea marcajului CE să nu fie reduse."

3. La articolul 9 alineatul (1), litera c) se modifică și va avea următorul cuprins:

"c) nerespectarea prevederilor art. 7 alin. (1), (4) și (5) și a celor din anexa nr. 4 pct. 9 și din anexa nr. 5 pct. 1.3, 2.5 și 3.5, cu amendă de la 2.500 lei la 5.000 lei și interzicerea comercializării până la o dată stabilită de organul de control, de comun acord cu producătorul sau cu reprezentantul autorizat al acestuia, după caz, pentru eliminarea neconformităților;"

4. După articolul 19 se introduce un nou articol, articolul 20, cu următorul cuprins:

"Art. 20. - Prezenta hotărâre este măsura de implementare pentru categoria de produse cazane noi pentru apă caldă care funcționează cu combustibili lichizi sau gazoși, în sensul art. 15 din Hotărârea Guvernului nr. 1.043/2007 privind cerințele de ecoproiectare pentru produsele consumatoare de energie, precum și pentru modificarea, completarea și abrogarea unor acte normative."

5. Anexele nr. 2 și 3 se abrogă.

(2) [Hotărârea Guvernului nr. 574/2005](#) privind stabilirea cerințelor referitoare la eficiența cazanelor noi pentru apă caldă care funcționează cu combustibili lichizi sau gazoși, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 596 din 11 iulie 2005, cu modificările și completările aduse prin prezenta hotărâre, se va republica, dându-se

textelor o nouă numerotare.

ART. 19

(1) După articolul 20 din [Hotărârea Guvernului nr. 1.039/2003](#) privind stabilirea cerințelor referitoare la etichetarea și eficiența energetică a aparatelor frigorifice de uz casnic pentru introducerea lor pe piață, republicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 455 din 5 iulie 2007, se introduce un nou articol, articolul 21, cu următorul cuprins:

"Art. 21. - (1) Prezenta hotărâre este măsura de implementare pentru categoria de produse aparate frigorifice de uz casnic, în sensul art. 15 din Hotărârea Guvernului nr. 1.043/2007 privind cerințele de ecoproiectare pentru produsele consumatoare de energie, precum și pentru modificarea, completarea și abrogarea unor acte normative.

(2) [Hotărârea Guvernului nr. 1.039/2003](#) privind stabilirea cerințelor referitoare la etichetarea și eficiența energetică a aparatelor frigorifice de uz casnic pentru introducerea lor pe piață, republicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 455 din 5 iulie 2007, cu completările aduse prin prezenta hotărâre, se va republica, dându-se textelor o nouă numerotare."

ART. 20

După articolul 16 din [Hotărârea Guvernului nr. 1.160/2003](#) privind stabilirea cerințelor de eficiență energetică pentru introducerea pe piață a balasturilor pentru sursele de iluminat fluorescent, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 716 din 14 octombrie 2003, se introduce un nou articol, articolul 17, cu următorul cuprins:

"Art. 17. - Prezenta hotărâre este măsura de implementare pentru categoria de produse balasturi pentru sursele de iluminat fluorescent, în sensul art. 15 din Hotărârea Guvernului nr. 1.043/2007 privind cerințele de ecoproiectare pentru produsele consumatoare de energie și pentru modificarea, completarea și abrogarea unor acte normative."

ART. 21

Anexele nr. 1-6 fac parte integrantă din prezenta hotărâre.

ART. 22

La data intrării în vigoare a prezentei hotărâri se abrogă [Hotărârea Guvernului nr. 666/2002](#) privind cerințele minime de randament la fabricarea sau la punerea în funcțiune a generatoarelor de căldură pentru încălzirea și/sau producerea apei calde în clădirile neindustriale noi sau existente și izolația sistemului de distribuție a agentului termic pentru încălzire și/sau producere a apei calde menajere în clădirile neindustriale noi, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 517 din 17 iulie 2002.

Prezenta hotărâre transpune Directiva 2005/32/CE a Parlamentului și a Consiliului din 6 iulie 2005 de instituire a unui cadru pentru stabilirea cerințelor în materie de ecoproiectare aplicabile produselor consumatoare de energie și de modificare a [Directivei nr. 92/42/CEE](#) a Consiliului și a [directivelor 96/57/CE](#) și [2000/55/CE](#) ale Parlamentului European și Consiliului, publicată în Jurnalul Oficial al Uniunii Europene, seria L nr. 191 din 21 septembrie 2000.

PRIM-MINISTRU
CĂLIN POPESCU-TĂRICEANU

Contrasemnează:

Ministrul economiei
și finanțelor,
Varujan Vosganian

Ministrul mediului
și dezvoltării durabile,
Attila Korodi

Departamentul pentru
Afaceri Europene,
Adrian Ciocănea,
secretar de stat

București, 28 august 2007.
Nr. 1.043.

ANEXA 1

MARCAJUL CE

NOTĂ (CTCE)
MARCAJUL CE, se găsește în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 627 din 12 septembrie 2007, la pagina 15, a se vedea imaginea asociată.

Marcajul CE trebuie să aibă o înălțime de cel puțin 5 mm. Dacă marcajul CE este redus sau mărit, proporțiile date în desenul de mai sus trebuie să fie respectate.

Marcajul CE trebuie să fie aplicat pe PCE. Când acest lucru nu este posibil, marcajul trebuie aplicat pe ambalaj și pe documentele care îl însoțesc.

ANEXA 2

DECLARAȚIA DE CONFORMITATE

Declarația de conformitate trebuie să conțină următoarele elemente:

1. numele și adresa producătorului sau ale reprezentantului său autorizat;
2. o descriere a modelului suficient de detaliată pentru a permite o identificare lipsită de ambiguități;
3. referire la standardele armonizate aplicabile, când este cazul;
4. referire la alte standarde sau specificații tehnice, când este cazul;
5. trimiterea la alte prevederi comunitare aplicabile privind aplicarea marcajului CE, când este cazul;
6. date de identificare și semnătura persoanei împuternicite să angajeze răspunderea producătorului sau a reprezentantului său autorizat.

ANEXA 3

METODA DE STABILIRE A CERINȚELOR GENERICI ÎN MATERIE DE ECOPROIECTARE

Cerințele generice în materie de ecoproiectare au scopul de a îmbunătăți performanța de mediu a PCE, axându-se pe aspectele de mediu

semnificative ale acestora, fără să stabilească valori-limită. Metoda din prezenta anexă se aplică atunci când nu este oportună stabilirea unor valori-limită pentru grupa de produse supusă examinării. La elaborarea proiectului unei măsuri de implementare, Comisia Europeană identifică aspectele de mediu semnificative care se precizează în măsura de implementare.

La elaborarea măsurilor de implementare care stabilesc cerințele generice de ecoproiectare Comisia Europeană identifică, în funcție de PCE-ul reglementat de măsura de implementare, parametrii relevanți de ecoproiectare dintre cei enumerați în partea 1 a prezentei anexe, cerințele în materie de furnizare a informațiilor dintre cele enumerate în partea a 2-a a prezentei anexe și cerințele aplicabile producătorului enumerate în partea a 3-a a prezentei anexe.

Partea 1. - Parametri privind ecoproiectarea PCE

1.1. În măsura în care se referă la proiectarea produsului, se identifică aspectele de mediu semnificative, urmărindu-se fazele ciclului de viață al produsului, astfel:

- a) alegerea și utilizarea materiei prime;
- b) fabricare;
- c) ambalare, transport și distribuție;
- d) instalare și întreținere;
- e) utilizare;
- f) sfârșitul vieții, semnificând starea unui PCE ajuns la finalul primei utilizări până la eliminarea finală.

1.2. Pentru fiecare fază trebuie evaluate următoarele aspecte de mediu, dacă este relevant:

- a) consumul prevăzut de materiale, energie și alte resurse, cum ar fi apa proaspătă;
- b) emisiile anticipate, în aer, apă sau sol;
- c) poluarea anticipată, prin efecte fizice, cum ar fi zgomotul, vibrațiile, radiațiile, câmpurile electromagnetice;
- d) generarea de deșeuri prevăzută;
- e) posibilități de reutilizare, reciclare și valorificare a materialelor și/sau a energiei, luându-se în considerare prevederile [Hotărârii Guvernului nr. 448/2005](#) privind deșeurile de echipamente electrice și electronice.

1.3. Pentru a evalua potențialul de îmbunătățire a aspectelor de mediu menționate la alineatul precedent sunt folosiți în mod deosebit următorii parametri, completați cu alții, după caz:

- a) greutatea și volumul produsului;
- b) folosirea materialelor rezultate din activități de reciclare;
- c) consumul de energie, apă și alte resurse pe durata ciclului de viață;
- d) folosirea substanțelor clasificate ca periculoase pentru sănătate și/sau mediu în conformitate cu prevederile [Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 200/2000](#) privind clasificarea, etichetarea și ambalarea substanțelor și preparatelor chimice periculoase și luând în considerare prevederile [Hotărârii Guvernului nr. 347/2003](#) privind restricționarea introducerii pe piață și a utilizării anumitor substanțe și preparate chimice periculoase, cu modificările și completările ulterioare, sau prevederile [Hotărârii Guvernului nr. 992/2005](#) privind limitarea utilizării anumitor substanțe periculoase în echipamentele electrice și electronice;
- e) cantitatea și natura consumabilelor necesare pentru o funcționare și o întreținere corespunzătoare;
- f) re folosirea și reciclarea cu ușurință exprimate prin: numărul

materialelor și componentelor folosite, folosirea de componente standardizate, timpul necesar pentru dezasamblare, complexitatea uneltelor necesare pentru dezasamblare, folosirea standardelor de codificare a componentelor și materialelor pentru identificarea componentelor și materialelor adecvate pentru refolosire și reciclare (inclusiv marcarea pieselor din mase plastice în conformitate cu standardele ISO), folosirea materialelor ușor reciclabile, accesul facil la componente și materiale reciclabile valoroase și alte componente și materiale reciclabile; accesul facil la componente și materiale reciclabile valoroase și alte componente și materiale reciclabile; accesul facil la componente și materiale care conțin substanțe periculoase;

- g) încorporarea unor componente folosite;
- h) evitarea soluțiilor tehnice care sunt în detrimentul refolosirii și reciclării componentelor și aparatelor în întregime;
- i) prelungirea duratei de viață exprimate prin: durata de viață minimă garantată, perioada minimă de disponibilitate a pieselor de schimb, construcție modulară, posibilitatea de îmbunătățire a performanței produsului și posibilitatea de reparare;
- j) cantitățile de deșeuri și deșeuri periculoase generate;
- k) emisii în atmosferă - gaze cu efect de seră, agenți de acidifiere, compuși organici volatili, substanțe care depreciază stratul de ozon, poluanți organici persistenți, metale grele, materii în particule fine și în suspensie, fără a se aduce atingere aplicării prevederilor [Hotărârii Guvernului nr. 332/2007](#) privind stabilirea procedurilor pentru aprobarea de tip a motoarelor destinate a fi montate pe mașini mobile nerutiere și a motoarelor destinate vehiculelor pentru transportul rutier de persoane sau de marfă și stabilirea măsurilor de limitare a emisiilor gazoase și de particule poluante provenite de la acestea, în scopul protecției atmosferei;
- l) evacuări în apă - metale grele, substanțe cu efecte adverse asupra echilibrului oxigenului, poluanți organici persistenți;
- m) descărcări pe sol - în special levigat și scurgeri de substanțe periculoase în faza de utilizare a produsului, precum și potențialul de levigare atunci când se elimină ca deșeu.

Partea a 2-a - Cerințe privind furnizarea de informații

Măsurile de implementare pot solicita producătorul să furnizeze informații care pot influența modul de manipulare, folosire sau reciclare a PCE de către alte persoane decât producătorul. Aceste informații cuprind, după caz, următoarele:

- a) informații furnizate de proiectant cu referire la procesul de fabricație;
 - b) informații pentru consumatori cu privire la aspectele și performanțele semnificative de mediu ale unui produs, care însoțesc produsul când este introdus pe piață pentru a permite consumatorului să compare aceste aspecte ale diferitelor produse;
 - c) informații pentru consumatori cu privire la modul în care se instalează, utilizează și se întrețin produsele pentru a minimiza impactul asupra mediului și a asigura o durată optimă de viață, modalitatea de gestionare corespunzătoare a acestor produse la sfârșitul ciclului de viață și, după caz, cu privire la perioada în care piesele de schimb sunt disponibile și posibilitățile de îmbunătățire a performanțelor produsului;
 - d) informații pentru instalațiile de tratare privind dezasamblarea, reciclarea sau eliminarea acestor produse la sfârșitul ciclului de viață.
- Informațiile trebuie prezentate pe produs ori de câte ori acest lucru

este posibil.

Informațiile furnizate trebuie să țină cont de cerințele impuse și de altă legislație armonizată, cum ar fi [Hotărârea Guvernului nr. 448/2005](#) privind deșeurile de echipamente electrice și electronice.

Partea a 3-a - Cerințe pentru producător

1. Dacă în măsurile de implementare sunt identificate anumite aspecte de mediu care pot fi influențate în mod substanțial în faza de proiectare, producătorii au obligația să realizeze o evaluare a unui model de PCE pe toată durata de viață, bazat pe ipoteze realiste privind scopul și condițiile normale de utilizare. Alte aspecte de mediu pot fi analizate în mod voluntar de către producător.

Pe baza evaluării producătorul stabilește profilul ecologic al PCE. Acesta se bazează pe aspectele de mediu relevante ale produsului și intrările/ieșirile identificate pe durata de viață exprimate în cantități fizice care pot fi măsurate.

2. Producătorul utilizează această evaluare pentru a analiza soluțiile alternative de proiectare și pentru a atinge performanța de mediu a produsului raportat la criteriile de referință.

Criteriile de referință se identifică de Comisia Europeană în măsurile de implementare pe baza informațiilor obținute în procesul de elaborare a acestor măsuri de implementare.

Alegerea unei anumite soluții de proiectare determină atingerea unui echilibru rezonabil între diferitele aspecte de mediu și între aceste aspecte de mediu și alte considerații relevante, cum sunt cele referitoare la sănătate și securitate, cerințele tehnice de funcționalitate, calitate și performanță și aspectele economice, inclusiv costurile de fabricație și comercializare, cu respectarea întregii legislații aplicabile.

ANEXA 4

CONTROLUL INTERN AL PROIECTĂRII

1. Prezenta anexă descrie procedura prin care producătorul sau reprezentantul său autorizat, care îndeplinește sarcinile prevăzute la pct. 2 din prezenta anexă, se asigură și declară că PCE îndeplinește cerințele relevante din măsura de implementare aplicabilă. Declarația de conformitate poate acoperi unul sau mai multe produse și trebuie păstrată de producător.

2. Producătorul întocmește un dosar cu documentație tehnică. Documentația tehnică trebuie să permită evaluarea conformității unui PCE cu cerințele din măsura de implementare aplicabilă.

Documentația tehnică trebuie să cuprindă în special următoarele:

- a) o descriere generală a PCE și a utilizării prevăzute a acestuia;
- b) rezultatele studiilor de evaluare de mediu relevante, efectuate de producător și/sau referințele din literatura de specialitate sau studiile de caz referitoare la mediu, folosite de producător pentru evaluarea, documentarea și alegerea soluțiilor de proiectare a produsului;
- c) profilul ecologic, dacă este prevăzut în măsura de implementare;
- d) elementele specificației de proiectare a produsului referitoare la aspecte legate de proiectarea ecologică a acestuia;
- e) o listă a standardelor armonizate relevante, prevăzute la art. 10, aplicate integral sau parțial, precum și o descriere a soluțiilor adoptate în vederea îndeplinirii cerințelor din măsura de implementare aplicabilă, atunci când standardele armonizate prevăzute la art. 10 nu au

fost aplicate sau atunci când aceste standarde nu acoperă în întregime prevederile din măsura de implementare aplicabilă;

f) o copie a informațiilor privind aspectele de ecoproiectare a produsului furnizate în conformitate cu prevederile din partea a 2-a a anexei nr. 3;

g) rezultatele măsurătorilor realizate referitor la cerințele de ecoproiectare, inclusiv detalii referitoare la conformitatea acestor măsurători în raport cu cerințele de ecoproiectare stabilite în măsura de implementare aplicabilă.

3. Producătorul trebuie să ia toate măsurile necesare pentru a se asigura că produsul este fabricat în conformitate cu specificațiile de proiectare menționate la pct. 2 și cu cerințele din măsura de implementare aplicabilă.

ANEXA 5

SISTEMUL DE MANAGEMENT PENTRU EVALUAREA CONFORMITĂȚII

1. Această anexă descrie procedura prin care producătorul care îndeplinește obligațiile prevăzute la pct. 2 al prezentei anexe se asigură și declară că PCE îndeplinește cerințele măsurii de implementare aplicabile. Declarația de conformitate poate să fie aplicată pentru unul sau mai multe PCE și trebuie păstrată de către producător.

2. Pentru evaluarea conformității unui PCE se poate folosi un sistem de management pentru evaluarea conformității, cu condiția ca producătorul să aplice elementele de mediu prevăzute la pct. 3 al prezentei anexe.

3. Elementele de mediu ale sistemului de management

Sunt specificate elementele sistemului de management și procedurile prin care producătorul poate să demonstreze că un PCE se conformează cu cerințele aplicabile din măsurile de implementare.

3.1 Politică privind performanța de mediu a produsului

Producătorul trebuie să fie capabil să demonstreze conformitatea cu prevederile măsurilor de implementare aplicabile.

Producătorul trebuie să fie, de asemenea, capabil să demonstreze că a creat un cadru adecvat pentru stabilirea și revizuirea obiectivelor și indicatorilor de performanță de mediu ai produsului, în vederea îmbunătățirii performanței generale de mediu a produsului.

În cazul în care este prevăzut în măsurile de implementare aplicabile, toate măsurile luate de producător pentru îmbunătățirea performanței generale de mediu și pentru stabilirea profilului ecologic al unui PCE, prin proiectare sau producție, trebuie să fie documentate în mod sistematic și organizate sub formă de proceduri și instrucțiuni scrise.

Aceste proceduri și instrucțiuni trebuie să conțină, în special, o descriere adecvată a:

a) listei documentelor care trebuie pregătite pentru a demonstra conformitatea PCE și, dacă este relevant, care trebuie să fie disponibile;

b) obiectivelor și indicatorilor performanței de mediu a produsului, a structurii organizatorice, a responsabilităților, a autorității managementului și a alocării resurselor cu privire la implementarea și menținerea acestor proceduri;

c) verificărilor și testărilor care trebuie realizate după fabricare pentru a verifica performanța produsului în raport cu indicatorii de performanță de mediu;

- d) procedurilor pentru controlul documentației cerute și pentru asigurarea actualizării acesteia;
- e) metodelor de verificare a implementării și eficienței elementelor de mediu ale sistemului de management.

3.2 Planificarea

Producătorul stabilește și menține:

- a) proceduri pentru stabilirea profilului ecologic al produsului;
- b) obiectivele și indicatorii de performanță de mediu ai produsului, care iau în considerare opțiunile tehnologice în funcție de cerințele tehnice și economice;
- c) un program pentru atingerea acestor obiective.

3.3 Implementarea și documentarea

3.3.1. Documentația privind sistemul de management trebuie să cuprindă, în principal, următoarele:

- a) responsabilitățile și autoritățile sunt definite și documentate pentru a asigura o performanță de mediu eficientă a produsului și a raporta modul de funcționare în scopul revizuirii și îmbunătățirii;
- b) documentele trebuie să fie elaborate astfel încât să indice tehnicile de control al proiectării și de verificare folosite, precum și procesele și măsurile sistematice utilizate la proiectarea produsului;
- c) producătorul elaborează și păstrează informațiile care descriu elementele de mediu esențiale ale sistemului de management, precum și procedurile de control ale tuturor documentelor solicitate.

3.3.2. Documentația privind PCE conține, în special, următoarele:

- a) o descriere generală a PCE și utilizarea pentru care este destinat;
- b) rezultatele studiilor de evaluare de mediu relevante realizate de producător și/sau trimiteri la literatura privind evaluări de mediu sau studii de caz, care sunt utilizate de producător în evaluarea, documentarea și alegerea soluției pentru proiectarea produsului;
- c) profilul ecologic, dacă este cerut în măsura de implementare aplicabilă;
- d) documente care prezintă rezultatele măsurărilor efectuate în sensul cerințelor de ecoproiectare, inclusiv detalii referitoare la conformitatea acestor măsurători în raport cu cerințele de ecoproiectare stabilite prin măsura de implementare aplicabilă;
- e) producătorul stabilește specificațiile, indicând în special standardele aplicate; atunci când nu sunt aplicate standardele armonizate prevăzute la art. 10 sau atunci când aceste standarde nu acoperă în întregime cerințele din măsura de implementare relevantă, mijloacele folosite pentru asigurarea conformității;
- f) o copie a informațiilor privind aspectele de proiectare referitor la mediu ale produsului, furnizată conform prevederilor anexei nr. 3, partea a 2-a.

3.4 Verificare și acțiuni corective

- a) producătorul trebuie să ia toate măsurile necesare pentru a se asigura că PCE este fabricat în conformitate cu specificația sa de proiectare și cu cerințele cuprinse în măsura de implementare aplicabilă;
- b) producătorul stabilește și gestionează procedurile de control și răspuns la neconformitate și pune în aplicare modificările, în procedurile documentate rezultate din acțiunea corectivă;
- c) producătorul efectuează, cel puțin la fiecare 3 ani, un audit intern complet al sistemului de management cu privire la elementele referitoare la mediu ale acestuia.

ANEXA 6

În plus față de cerințele legale fundamentale conform cărora inițiativele de autoreglementare trebuie să fie conforme cu toate prevederile Tratatului CE, în special celor aferente pieței interne și concurenței, precum și cu angajamentele internaționale ale Comisiei Europene, inclusiv cele referitoare la comerțul multilateral, poate fi folosită următoarea listă neexhaustivă de criterii orientative pentru a evalua admisibilitatea inițiativelor de autoreglementare ca o alternativă la o măsură de implementare în sensul prezentei hotărâri:

1. Participarea liberă

Inițiativele de autoreglementare sunt deschise participării operatorilor din țări terțe atât în faza de pregătire, cât și în cea de implementare.

2. Valoarea adăugată

Inițiativele de autoreglementare creează valoare adăugată mai mare decât cea curentă în ceea ce privește îmbunătățirea performanței de mediu generale a PCE reglementat.

3. Reprezentativitatea

Industria și asociațiile profesionale participante în cadrul unei inițiative de autoreglementare reprezintă marea majoritate a sectorului economic relevant, cu cât mai puține excepții posibil. O atenție deosebită se acordă respectării regulilor concurențiale.

4. Obiectivele cuantificate și eșalonate

Obiectivele definite de părțile interesate se fixează în termeni clari și lipsiți de ambiguitate, plecând de la o bază bine definită. Dacă inițiativa de autoreglementare acoperă un interval lung de timp, se includ obiective intermediare. Trebuie să existe posibilitatea de a monitoriza conformitatea cu obiectivele și țintele intermediare, într-un mod accesibil și credibil, folosind indicatori clari și siguri. Informațiile privind cercetarea și datele de bază de natură științifică și tehnică facilitează elaborarea acestor indicatori.

5. Implicarea societății civile

În vederea asigurării transparenței, inițiativele de autoreglementare se fac publice, inclusiv prin utilizarea internetului și a altor mijloace electronice de diseminare a informației.

Aceeași modalitate se aplică rapoartelor de monitorizare intermediare și finale. Părțile interesate, inclusiv autoritățile, industria, organizațiile nonguvernamentale de mediu și asociațiile pentru protecția consumatorilor sunt invitate să ia poziție față de orice inițiativă de autoreglementare.

6. Monitorizare și raportare

Inițiativele de autoreglementare conțin un sistem de monitorizare bine precizat, cu identificarea clară a responsabilităților pentru industrie și inspectorii independenți. Serviciile Comisiei Europene, în parteneriat cu părțile implicate în inițiativa de autoreglementare, monitorizează atingerea obiectivelor.

Planul de monitorizare și raportare este detaliat, transparent și obiectiv. Rămâne în sarcina serviciilor Comisiei Europene, asistată de un comitet, să aprecieze dacă au fost sau nu realizate obiectivele acordului voluntar sau alte măsuri de autoreglementare.

7. Eficiența și administrarea inițiativelor de autoreglementare

Costul administrării inițiativelor de autoreglementare, în special cu privire la monitorizare, nu conduce la o sarcină administrativă disproporționată în comparație cu obiectivele acestora și cu alte

instrumente de politică disponibile.

8. Durabilitate

Inițiativele de autoreglementare răspund obiectivelor politice ale prezentei hotărâri, incluzând abordarea integrată, și sunt în concordanță cu dimensiunile economice și sociale ale dezvoltării durabile. Protecția intereselor consumatorilor în ceea ce privește sănătatea, calitatea vieții și intereselor economice trebuie să fie integrată.

9. Compatibilitatea măsurilor de stimulare

Este puțin probabil ca inițiativele de autoreglementare să conducă la rezultatele așteptate, dacă alți factori și alte măsuri de stimulare, cum ar fi presiunea pieței, taxele și legislația națională, transmit semnale contradictorii participanților la acest demers. În acest sens, coerența politicilor este esențială și este luată în considerare la evaluarea eficienței unei astfel de inițiative.
